

ІННОВАЦІЇ У МИСТЕЦЬКІЙ І ПЕДАГОГІЧНІЙ ОСВІТІ

УДК 378.014.623 : 37 : 016

*Лариса Семеновська,
м. Полтава*

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТЮТОРСЬКОГО СУПРОВОДУ ВИВЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Здійснено методичний аналіз реалізації тьюторського супроводу вивчення педагогічних дисциплін. Обґрунтовано педагогічну сутність тьюторства в сучасних умовах модернізації системи вищої освіти України. Охарактеризовано основні підходи до трактування цього поняття (компенсаторний, гуманістичний, інтегративний). Установлено, що реалізація тьюторського супроводу вивчення педагогічних дисциплін зумовлює необхідність зосередження уваги на таких важливих методичних аспектах: формування суб'єкт-суб'єктних відносин у процесі взаємодії тьютора і студента; організація тьютором індивідуальної самостійної роботи (для всіх студентів II-V курсів); здійснення «вирівнювання» знань студентів; включення тьюторських завдань і запитань на семінарських і практичних заняттях (для студентів у процесі їхньої підготовки до лекційних, семінарських і практичних занять); використання тьютором методу фасцинації; усунення тьютором навчальних перевантажень; застосування об'єктивної, оптимістично спрямованої шкали оцінювання індивідуальної, самостійної роботи студентів.

***Ключові слова:** тьюторський супровід, тьютор, студент, суб'єкт-суб'єктні відносини, викладання, навчання, педагогічні дисципліни.*

Випереджувальний розвиток системи вищої освіти в Україні потребує розробки й упровадження інноваційних форм і методів роботи зі студентами під час аудиторних занять та виконання ними самостійної роботи. З часом усе більше уваги приділяється створенню умов, що сприяють розвитку потреб, реалізації можливостей студентів. У зв'язку з цим виникає необхідність теоретичного обґрунтування й практичної реалізації тьюторського супроводу навчально-виховної діяльності студентів у вищих навчальних закладах.

Тьюторство не є культурною новацією в суспільстві. Функції наставників існували в різні часи, але з тією різницею, що вони реалізовувалися стихійно і в певні моменти набували інституційної форми. Проте тьюторський супровід у сучасних умовах модернізації системи вищої освіти набуває широкого значення. Тьютор організовує пошук засобів для формування в студентів ініціативного ставлення до власної діяльності, визначає індивідуальні особливості їх пізнавальної сфери, особистісні й соціальні прагнення, а також здійснює пошук засобів самовизначення й самореалізації.

У вітчизняній та зарубіжній педагогіці поняття «тьютор» досліджується крізь призму специфіки трактування цього поняття. Аналізуючи світовий досвід (Р. Вільямс, Г. Крислі, М. Мур та ін.), можна зробити висновок, що поняття «тьютор» у західній педагогіці частіше використовується в системі дистанційної освіти дорослих, де головним завданням «куратора» є формування в студента мотивації до навчання. Об'єктивне вирішення даної проблеми полягає в безпосередньому впливі викладача на студента. Таким чином, у зарубіжній педагогіці тьюторство – це виконання викладачем функції супроводження, координації процесу самоосвіти студентів, яка відіграє важливу роль для отримання університетських знань. Тьютор радить студентові, які лекції й практичні заняття краще за все відвідувати, як скласти свій індивідуальний план навчальної роботи й підготуватися до успішного складання іспитів, тому що лекційна система – це лише доповнення до системи тьюторського супроводу в процесі освіти.

Отже, *мета статті* полягає в обґрунтуванні феномену тьюторського супроводу й розкритті основних методичних аспектів його реалізації у вивченні педагогічних дисциплін.

У вітчизняній науці обґрунтовано декілька підходів до визначення поняття «тьютор»: 1) компенсаторний (Н. Борисова, О. Гаврилова, Т. Ковалевська, Т. Койчева та ін.) – тьютором здійснюється моніторинг особливостей студента при сприйнятті мети, мотивації навчання, розв'язання навчальних завдань, визначення засобів взаємодії. Тьютор намагається ліквідувати чи компенсувати такі фактори, що заважають навчання, як нерозуміння студентом навчального матеріалу, неврахування

його фізіологічних і психологічних особливостей, труднощів особистісного ставлення, сприйняття чи несприйняття соціального оточення; 2) гуманістичний (Т. Колбачева, М. Мамардашвілі, І. Проскуровська, М. Суворов та ін.) – тьютор супроводжує студента не лише в навчальному закладі, а й організовує його побут, готує до екзаменів, допомагає в індивідуальній роботі. Тьютор виступає найближчим помічником і порадиником студента, заміняє на час навчання навіть батьків; 3) інтегративний (А. Бойко, С. Гончаренко, Н. Дем'яненко, Н. Рибалкіна, П. Щедровицький та ін.) – тьютор виконує посередницьку роль між вільною особистістю в освітньому просторі, а саме: є провідником між загальнокультурним та індивідуальним, особистісним і корпоративним, об'єднує процеси не лише навчання, самовиховання, самотворення професіонала, а й формування його системи цінностей, всього способу життя [2; 5].

Найбільш доцільним для реалізації тьюторського супроводу вивчення педагогічних дисциплін, на нашу думку, видається третій підхід, оскільки він полягає в об'єднанні загальних викладацьких та індивідуальних форм і видів діяльності. У даному випадку тьютор дозволяє конкретному студенту зробити знання особистісно значущими, а роздуми й поради тьютора – необхідними в житті. Отже, цілком поділяємо твердження відомого українського вченого А. Бойко, що обов'язковими між тьютором і студентом мусять бути суб'єкт-суб'єктні, морально-естетичні взаємини співробітництва і співтворчості [1].

Аналіз досвіду діяльності педагогічних навчальних закладів дає підстави стверджувати, про необхідність здійснення тьюторського супроводу при організації індивідуальної самотійної роботи студентів, обсяги якої останнім часом значно збільшилися. Зауважимо також, що самотійна робота з педагогічних дисциплін мусить мати особистісну спрямованість, що означає найповніше врахування інтересів, можливостей і прагнень молодої людини, допомогу студентові не тільки у виборі самотійного завдання, а і в організації його виконання, надання консультацій, порад щодо підбору літератури, обліку й контролю професійних досягнень. Розпочинати діяльність тьютора в цьому напрямі доцільно з «вирівнювання» знань студентів.

Зважаючи на зростання інтересу до індивідуалізації освіти, використання тьюторського супроводу дозволяє в ході розробки методичних рекомендацій студентам, урахувати не лише засоби їхньої адаптації у вищій школі під час вивчення теорії педагогіки, а й у процесі проходження майбутніми вчителями всіх видів педагогічної практики. Усе це, безумовно, сприяє прискоренню формування педагогічних компетентностей, об'єднує майбутніх учителів спільними цінностями, ідеями, стилем життя.

Взаємодія студента й тьютора, спрямована на реалізацію навчально-виховних завдань, може здійснюватися, на нашу думку, в таких напрямках: 1) усвідомлення майбутнім педагогом можливості підвищення наявного освітнього рівня, необхідності його проектування на майбутнє; 2) побудова в свідомості студента хронологічного ланцюга «моє минуле – теперішнє – майбутнє»; 3) планування й здійснення спільної діяльності з метою досягнення визначених освітніх цілей; 4) збереження незалежності студента й тьютора від думок і рішень інших людей; 5) спільний аналіз і рефлексія вчинків майбутнього вчителя; 6) побудова партнерських стосунків і взаємодія з іншими людьми та структурами (навчально-виховними, соціальними, державними тощо) задля вирішення освітніх завдань; 7) спільний моніторинг результатів діяльності, переоцінка й коригування (за умов потреби) програми особистісного розвитку студента.

Результати тьюторського супроводу можуть виражатися в появі нових форм поведінки студентів, приміром, здійснення нового вибору, зміна точки зору, проблематизація прийнятого рішення, обговорення нових можливостей, відмова від стереотипів комунікативних та оцінних дій у ході навчально-виховної діяльності. Продуктами тьюторської взаємодії в даному випадку є: портфоліо, індивідуальні навчальні плани і програми, індивідуальні дослідницькі проекти, тьюторський щоденник.

Зауважимо, що тьюторами можуть бути студенти. Об'єктивність цього положення підтверджена нами в ході діяльності факультативу обдарованої молоді, який працює під керівництвом викладачів кафедри загальної педагогіки та андрагогіки Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. На практиці учасники факультативу проявляють себе як повноцінні організатори навчальної діяльності, вони

мають можливість накопичити досвід в організаційній і керівній справі, активно вдосконалювати власну професійну підготовку. Ефективність їхньої діяльності як тьюторів зумовлена тим, що, по-перше, студенти-тьютори – ровесники своїх підопічних, тому краще їх розуміють; по-друге, тьютори – взірці в очах усіх студентів, бо вони досягли вищих результатів у навчальній, виховній і організаційній роботі; по-третє, студенти-тьютори, як правило, креативні особистості, знаючи, що може зацікавити їх ровесників, вони вносять пропозиції з удосконалення навчальних курсів, позааудиторної виховної діяльності.

Реалізація тьюторського супроводу навчально-виховного процесу передбачає суб'єкт-суб'єктну взаємодію. Без сприйняття тьютором студента як рівноправного партнера тьюторська технологія неможлива. Головним механізмом формування суб'єкт-суб'єктних відносин, у тому числі у процесі вивчення педагогічних дисциплін, є професійні й особистісні якості педагога: уміння співробітництва і співтворчості; здатність аналізувати, порівнювати та проектувати професійні дії відповідно до новітніх освітніх цілей, планувати професійну діяльність, науково обгрунтовано добирати форми та методи організації навчального процесу відповідно до сучасних соціально-економічних потреб суспільства; вимогливість у поєднанні з повагою; об'єктивність в оцінюванні; усвідомлення необхідності педагогізації оточуючого середовища, володіння психолого-педагогічними методами дослідження та діагностики розвитку особистості й колективу; володіння педагогічною технікою та освітніми технологіями; готовність будувати педагогічне спілкування на основі урізноманітнення спільної діяльності й урахування природних нахилів та інтересів студентів; прагнення до самоосвіти й самовиховання.

Взаємодія під час організації тьюторського супроводу передбачає вибір і використання активних демократичних методів і форм, які б стимулювали самодіяльність і творчість, регулювання процесу взаємодії засобами пізнання й самопізнання, організації та самоорганізації, контролю й самоконтролю. Студент виступає в педагогічному процесі як суб'єкт взаємодії, на формування творчої індивідуальності якого вона спрямована.

Тьюторський супровід вивчення педагогічних дисциплін забезпечує розробку індивідуальних освітніх стратегій, виконан-

ня диференційованих завдань, індивідуальне консультування, тому основою взаємодії тьютор – студент є висока професійна компетентність і культура суб'єктів навчально-виховного процесу. Слово, інтонація, погляд - поведінка тьютора справляє на студента великий вплив, створюючи комфорт або дискомфорт в організації взаємодії. Отже, однією з важливих передумов є вміння контролювати й управляти своїм емоційним станом, зокрема, використовувати його як засіб виховного впливу [3, с. 35].

У процесі реалізації тьюторського супроводу вивчення педагогічних дисциплін перспективним, на нашу думку, є застосування інтерактивних методів і форм діяльності. При цьому змінюється функція викладача, який виступає: 1) експертом (тьютор-експерт здійснює представлення нового матеріалу, забезпечує його унаочнення, відповідає на питання студентів); 2) організатором (тьютор-організатор забезпечує взаємодію суб'єктів процесу підготовки, здійснює формування студентських мікрогруп відповідно до передбачуваних завдань діяльності й особистісних якостей та інтересів, координує їх виконання); 3) фасилітатором (тьютор-фасилітатор надає науково-методичну допомогу, здійснює супровід індивідуально-пізнавального пошуку, створює умови для особистісного розвитку студентів).

Зважаючи на те, що визначальною особливістю застосування інтерактивних методів і форм навчання є включеність усіх учасників педагогічного процесу до активного пізнавального пошуку, для цієї діяльності характерні міжособистісне і професійне партнерство, співробітництво і творчість. На нашу думку, застосування інтерактивних методів і форм навчальної діяльності сприяє розвитку комунікативних умінь і навичок, формуванню громадянської позиції, допомагає встановленню педагогічно доцільних відносин викладачів і студентів, згуртовує колектив, привчає співпрацювати, зважаючи на думки оточуючих, реалізує навчальну, виховну й розвивальні функції. Практичне втілення інтерактивних методів і форм навчання безпосередньо пов'язуємо з головним аспектом реалізації тьюторського супроводу – формування суб'єкт-суб'єктних відносин викладача і студента. Отже, інтерактивні методи й форми навчання активізують пізнавальну діяльність студентів, забезпечують міцність засвоєння знань, формування умінь і навичок,

створюють умови для особистісної самореалізації кожного, сприяють налагодженню професійно орієнтованої взаємодії суб'єктів процесу підготовки.

Ми переконані, що саме цілеспрямоване формування суб'єкт-суб'єктних відносин між студентами і викладачами, розглядаючи їх як «визначальну педагогічну категорію, першо-основу і головну умову повноцінного виховання особистості» (А. Бойко) у системі тьютор-студент, забезпечує оптимальний рівень взаємодії на основі врахування особистісних якостей і потреб учасників навчально-виховного процесу, створює передумови для побудови траєкторії розвитку творчої індивідуальності, фахового зростання та усвідомленого прагнення до професійного самовдосконалення.

Самостійна робота студентів під керівництвом тьютора є важливим складником навчально-виховного процесу, дидактичною метою якої є, по-перше, розширення, поглиблення, закріплення й систематизація знань, набутих під час аудиторних занять; по-друге, самостійне оволодіння навчальним матеріалом; і, по-третє, формування вмінь і навичок самостійної розумової праці. У ході самостійної роботи майбутні вчителі готуються до семінарів-практикумів, конспектують науково-педагогічну літературу, здійснюють написання навчальних статей і виступів на студентських наукових конференціях, розробляють сценарії виховних заходів, працюють над курсовими й дипломними дослідженнями.

Індивідуальне тьюторське співробітництво викладача і студента сприяє виявленню знань і критичному самоаналізу. При правильному супроводі воно допомагає самоствердженню й самореалізації особистості фахівця, розвиває постійний самоконтроль, а отже, – потребу в самоосвіті, розкриває шляхи подальшого особистісного й професійного самовдосконалення. Зауважимо, що тьюторство у даному випадку спрямоване насамперед на студентів, які потребують підвищеної педагогічної уваги. Індивідуальна взаємодія та співпраця в невеликих групах посилює мотивацію до професії, сприяє взаємній інтелектуальній активності, співконтролю і самоконтролю. У процесі заняття відбувається взаємоперевірка, порівняння і співставлення знань, виявлення слабких місць.

Індивідуальна самотійна робота з педагогічних дисциплін акцентується на тих студентах, які відстають у навчанні чи, навпаки, випереджають навчальну програму, проводиться за списками студентів і за окремими графіками. Бажано, щоб тьюторські індивідуальні завдання виставлялися на факультетах у розклади занять. Це потрібно, щоб актуалізувати самотійну індивідуальну роботу як реальну. Тьюторські заняття можуть проводитися в аудиторний і в позааудиторний час.

Відповідно до певного модуля викладач-тьютор здійснює постановку проблеми, коментує авторський допоміжний матеріал, актуалізує знання з наукових праць і художніх творів видатних педагогів, виділяє завдання і запитання, рекомендує їх на вибір студентам.

Після того, як майбутні вчителі визначилися з завданнями і запитаннями, формами їх виконання, тьютор проводить індивідуальне консультування. Зусилля тьютора спрямовуються на підвищення й «вирівнювання» знань студентів. Майбутні вчителі мають змогу за власним вибором чи за порадою тьютора виконувати за своїм інтересом і бажанням не одне, а кілька завдань, що сприятиме зростанню суми балів [4].

Включення тьюторських завдань і запитань на семінарських і практичних заняттях (для студентів у процесі їхньої підготовки до лекційних, семінарських і практичних занять) передбачає розробку й використання на заняттях основних видів і типів тьюторських завдань і запитань згідно з функціями тьютора (аналіз педагогічних ситуацій із метою виявлення гуманістичної спрямованості особистості педагога, використання діалогових і полілогових методик; написання педагогічних творів-есе; застосування елементів професійного тренінгу; підготовка рефератів; проведення ділових ігор, виконання проектних завдань; тлумачення висновків, узагальнень, цитат педагогів; складання планів повідомлень, статей, фрагментів педагогічних праць і уривків художніх творів видатних педагогів; розроблення таблиць і схем педагогічних явищ і процесів; використання дебатних методик на розвиток критичного мислення тощо) [7].

Досвід свідчить, що методичні консультації тьютора можуть проводитися індивідуально й для невеликої групи (3-5 осіб), особливо з питань вивчення передового досвіду й новаторської

технології вчителя, організації експериментальної роботи, використання методичних порад видатних педагогів у процесі педагогічної практики, проектної діяльності тощо. У вивченні педагогічних дисциплін доцільно визначити такі підходи: а) самостійна діяльність студента до вивчення теми і консультування тьютора; б) самостійна робота здійснюється студентом після вивчення теми та методичного супроводу тьютора.

Посібники, які використовуються в роботі [3; 4], побудовано так, що спочатку дається система завдань, запитань (на вибір студента), а далі – текстовий навчальний матеріал. Крім нього, студент може використовувати лекції, довідкові джерела, допоміжну літературу. Вміщені в роботі тексти спрямовані на засвоєння основних категорій дидактики і теорії виховання. Вони не повторюють матеріалів лекцій, практичних чи семінарських занять, тому студенти можуть використовувати їх також під час підготовки до семінарських занять і педагогічної практики.

Як показує практика міжособистісної взаємодії викладачів і студентів у вищому педагогічному навчальному закладі особливого значення для особистісного зростання студента, становлення його професійної компетентності набуває особистісна фасцинація викладача. У перекладі з французької та англійської «*fascination*» – очарування. До наукового обігу поняття фасцинації було введено Ю. Кнорозовим (1959 р.) У 60-ті рр. ХХ ст. когнітивна психологія та психолінгвістика збагатили практику соціальної комунікації знанням про роль фасцинації у мові, розкривши її вплив на зростання «семантично значущої інформації» (термін Н. Вінера), яка необхідна для вибору точного рішення [7].

Якщо інформація пов'язується насамперед із знанням і розумінням, то фасцинація – з інтенсивними емоціями (загострення уваги, здивування, почуття задоволення), що в цілісній єдності допомагає людині орієнтуватися у складному внутрішньому світі й ефективно керувати ним. Теорія інформації американських учених Н. Вінеро та К. Шенона (1948 р.) доводить, що вплив усіх живих істот один на одного, в тому числі й людини, здійснюється виключно засобом інформаційних сигналів.

Особливої уваги, на наш погляд, при міжособистісному контакті тьютора і студента набувають правила партнерського спілкування, визначені В. Соковіним: 1) звернення до співбесід-

ника за ім'ям (ім'ям, по-батькові); 2) зняття напруження першої зустрічі (розмова про щось легке – погода, справи) для встановлення доброзичливого контакту, налаштування на доброзичливе спілкування; 3) усунення в міміці, жестах, позі всього агресивного, що викликає у партнера дискомфорт, замкненість і навіть опір; 4) активне схвалення партнера по спілкуванню за все розумне, добре, цінне в його словах, думках, вчинках, манерах, зовнішності (за допомогою схвального погляду, захоплювального жесту, захоплюючого слова); 5) уникнення негативних оцінних суджень, спрямованих на особистість партнера, його точку зору, ідеї, думки, поведінку (особлива увага звертається на інтонації в мові); 6) виключення з прийомів комунікації єхидства (в окремих випадках доцільна добродушна іронія); 7) намагання вислухати й зрозуміти партнера по спілкуванню (людей, що вміють слухати, причому слухати уважно й зацікавлено, люблять); 8) толерантність і культура спілкування (уміння вести діалог так, щоб не звинувачувати партнера в помилках і невдачах); 9) уникнення категоричності в судженнях; 10) надання можливості партнеру по спілкуванню максимально висловити думку та свою точку зору, проявити почуття, що є оптимальними умовами співтворчості в діалозі [6, с. 232].

Вагомим чинником успішної взаємодії викладача і студента є уміння викликати до себе довіру. Довіру можливо втратити через недостатню компетентність, неможливість забезпечення взаємодії необхідними ресурсами ефективної комунікації, демонстрацію ніяковості, невідповідності та невпевненості, а також публічну критику, заперечення прав співбесідника, невиконання взятих на себе доручень і обіцянок.

Усунення тьютором навчальних перевантажень передбачає педагогічно доцільне структурування навчального матеріалу, контроль за сукупним обсягом домашньої навчальної роботи студентів, визначення фактичних витрат студентами часу на підготовку домашніх завдань із різних предметів. Система домашніх завдань має передбачати тільки дійсно необхідну роботу, яка має суттєве значення для засвоєння знань, умінь і навичок студентів. Важливо, зокрема, узгоджувати обсяг усних і письмових завдань із кожного навчального предмета.

Ефективним засобом індивідуалізації роботи тьютора є оптимістична бально-словесна оцінка, яка виставляється на основі діалогічної взаємодії та взаємоповаги двох суб'єктів. Позитивним у цьому вважаємо те, що першочергове значення надається не бальній оцінці навчальних досягнень, оскільки вона залежить від бюджету часу й кількості та складності завдань, індивідуальних потреб і потенцій студента тощо, а критеріям і різноманітності способів тьюторського оцінювання, оскільки саме вони, поряд із особистісною зацікавленістю (яку надає можливість вибору), справляють найбільший вплив на пізнавальну активність студента і виступають стимулом у його особистісному й професійному становленні. У зв'язку з цим у вищеназваних посібниках запропоноване конкретне співвіднесення різних навчальних результатів, способів і критеріїв оцінювання різноманітних видів навчальних завдань [3; 4].

Отже, тьюторський супровід вивчення педагогічних дисциплін передбачає домінування індивідуально-гуманістичної парадигми виховання, єдності особистісного, соціального та професійного чинників, креативного переосмислення власного досвіду, творчого й активного пошуку педагогічних засобів, які б стимулювали особистісно орієнтовану взаємодію, самоосвіту студентів, формування їх інтелектуального потенціалу та професійної компетентності.

Результати наукового аналізу й узагальнення досвіду діяльності свідчать, що ефективна реалізація тьюторського супроводу вивчення педагогічних дисциплін зумовлює необхідність зосередження уваги педагога на таких важливих аспектах: формування суб'єкт-суб'єктних відносин у процесі взаємодії тьютора і студента; організація тьютором індивідуальної самостійної роботи (для всіх студентів II-V курсів); здійснення «вирівнювання» знань студентів; включення тьюторських завдань і запитань на семінарських і практичних заняттях (для студентів у процесі їхньої підготовки до лекційних, семінарських і практичних занять); використання тьютором методу фасцинації; усунення тьютором навчальних перевантажень; застосування об'єктивної, оптимістично спрямованої шкали оцінювання індивідуальної, самостійної роботи студентів.

Серед перспективної тематики подальшого наукового вивчення проблеми визначаємо: 1) обґрунтування специфіки використання тьюторської технології в роботі вчителя загальноосвітньої школи; 2) особливості професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів до виконання функцій тьютора.

Список використаної літератури

1. Бойко А. М. Тьютор – якісно вища педагогічна позиція і новий простір духовно-моральної взаємодії / А. М. Бойко // Педагогічні науки : зб. наук. праць. – Полтава, 2011. – Вип. 2. – С. 4–10.
2. Дем'яненко Н. М. Система тьюторства: актуалізація ретродосвіду Великої Британії / Н. М. Дем'яненко // Зб. наукових праць Полтавського держ. пед. у-ту імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – Вип. 6 (57). – С. 72-75. – (Серія «Педагогічні науки»).
3. Індивідуальні тьюторські завдання для самостійної роботи студентів II-IV курсів 500 завдань і запитань, понад 300 тестів (Інтегрований курс теорії та історії педагогіки) : навч. посіб. / А.М. Бойко. – К. : КНТ-Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2010. – 400 с.
4. Інтегрований курс теорії та історії педагогіки: індивідуальні тьюторські завдання для студентів II-V курсів : навч.-метод. посіб. / А.М. Бойко. – Полтава : Техсервіс, 2007. – 358 с.
5. Лукіна Т. О. Тьютор / Т. О. Лукіна // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень ; [заст. голов. ред. О. Я. Савченко, В. П. Андрущенко ; відп. наук. секр. С. О. Сисоєва ; члени ред. кол. : І. Д. Бех, Н. М. Бібік та ін.] – К. : Юрінком Інтер, 2008. – С. 924.
6. Соковин В. Фасцинологія / В. Соковин. – Екатеринбург : Изд-во Уральского гос. ун-та, 2005. – 357 с.
7. Теоретико-методичні засади тьюторства як інтернаціональної технології кредитно-модульного навчання : звіт про НДР (заключний) [А. М. Бойко, Л. А. Семеновська, А. В. Хоменко та ін.] / ПНПУ імені В.Г. Короленка ; [№ 0109U001575]. – Полтава, 2011. – 130 с.

Лариса Семеновская

МЕТОДИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ РЕАЛИЗАЦИИ ТЬЮТОРСКОГО СОПРОВОЖДЕНИЯ ИЗУЧЕНИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН

Проведен методический анализ реализации тьюторского сопровождения изучения педагогических дисциплин. Обоснована педагогическая сущность тьюторства в современных условиях модернизации системы высшего образования Украины. Охарактеризованы основные подходы к трактовке этого понятия. Выяснено, что реализация тьюторского сопровождения изучения педагогических дисциплин предусматривает акцентирование внимания на таких важных методических аспектах: формирование субъект-субъектных отношений в процессе взаимодействия тьютора и студента; организация тьютором индивидуальной самостоятельной работы; проведение «выравнивания» знаний студентов; включение тьюторских заданий и вопросов в семинарские и практические занятия (для студентов в процессе их подготовки к лекционным, семинарским и практическим занятиям); использование

тьютором метода фасцинации; ликвидация тьютором учебных перегрузок, использование объективной, оптимистической шкалы оценивания индивидуальной, самостоятельной работы студентов.

Ключевые слова: тьюторское сопровождение, тьютор, студент, субъект-субъектные отношения, преподавание, изучение, педагогические дисциплины.

Larisa Semenovska

METHODICAL ASPECTS OF THE IMPLEMENTATION OF THE TUTOR SUPPORT IN STUDYING PEDAGOGICAL DISCIPLINES

Methodical analysis of the implementation of tutor support in studying pedagogical disciplines was carried out. The pedagogical essence of tutor in the modern conditions of the modernization in the higher education system has been established. It should be stressed that the main approaches to the interpretation of this concept are: 1) compensatory (N. Borisova, O. Gavrilova, I. Kovalevska, T. Koycheva and others) – the tutor monitors the characteristics of a student in perception of purpose, motivation, teaching, solving study objectives, determining ways of interaction. The tutor tries to eliminate or compensate such factors that preclude from learning; 2) humanistic (T. Kolbacheva, M. Mamardashvili, I. Proskurovska, M. Suvorov and others) – the tutor guides the student not only in school and organizes his life, prepares for exams, helps in the individual work and the tutor is the closest assistant and advisor; 3) integrative (A. Boyko, S. Goncharenko, N. Demyanenko, N. Rybalkina, P. Schedrovytskii and others) – the tutor performs an intermediary role between free person in the educational space, tutor is a conductor between common cultural and individual, personal and social, combines the processes of learning, self-education, self-creation of a professional, the formation of his values system and lifestyle. It is shown that the implementation of the tutor support in studying pedagogical disciplines necessitates the concentration on such important methodical aspects: the formation of subject-subject relations in the process of interaction between tutor and student; the organization of individual independent work (for all students of II-V years); the implementation of the «alignment» of students; the inclusion tutor tasks and issues at the seminars and practical classes (for students during their preparation for lectures, seminars and practical classes); using method of fascination; the elimination of the overload training; using of objective, optimistically aimed scale evaluation of individual and independent work of students.

Keywords: tutor support, tutor, student, subject-subject relations, teaching, learning, pedagogical discipline.

Одержано 15.11.2014 р.